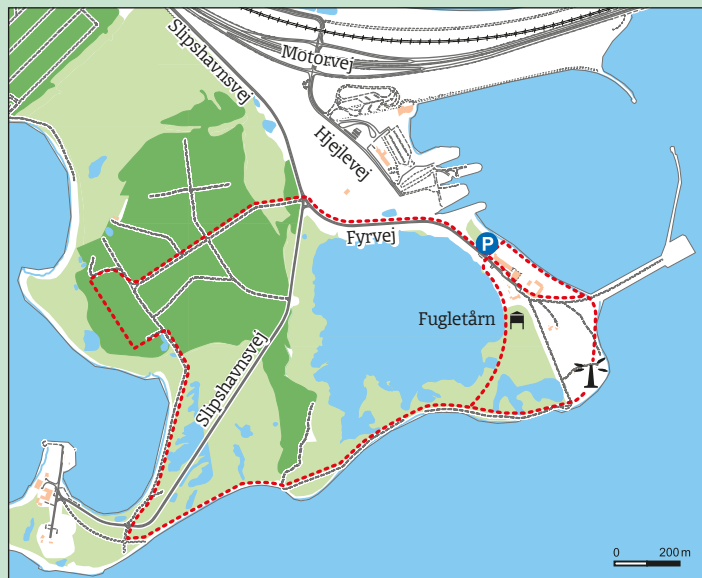

1 Østerø Sø 4,6 km

Knudshovedhalvøen er dannet af sand og grus, der er eroderet på kysten nord for Nyborg og ført med strømmen mod syd, hvor materialet igen er blevet aflejret som en halvø. Søen og de omkringliggende strandenge er af stor betydning som yngle- og fourageringsområde for mange ande- og vadefugle. Vandhullerne i strandengene

er desuden vigtige yngle- og levesteder for padder. På strandengene vokser bl.a. sjældne planter som tangurt, strandnellike og strandsiv og på de højere arealer ses hedylingen blomstre.

Fugletårnet

Fra P-pladsen kan man ad en natursti gå til fugletårnet ved Østerø Sø, uden at forstyrre fuglene. I tårnet er der plancher over de mest almindelige fugle. Der er mulighed for at se hættemåger, fjorterner og klyder, samt massevis af ænder, svaner og gæs.

Fugle, der trækker sydpå, kommer ofte til stedet, blandt andet fordi de følger broen, når de skal krydse Storebælt. Ved den gamle færgehavn er der om efteråret gode muligheder for bl.a. at se musvåger på deres vej mod syd.

Hele området er fredet og den centrale del omkring Østerø sø er internationalt beskyttet Natura 2000-område som betyder, at der er strenge krav til bevarelse af naturen.

2 Langdysserne ved Lindeskov 3,1 km

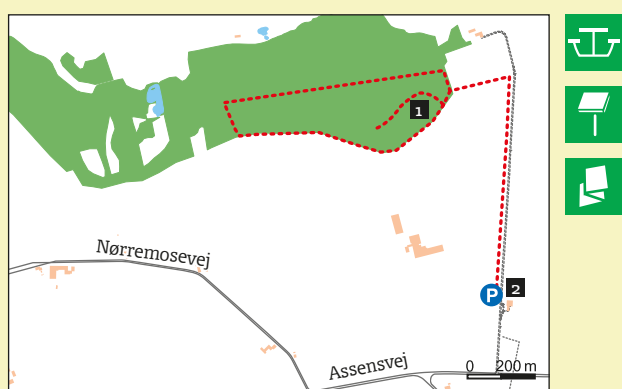

I og omkring Hestehave skov findes en stor koncentration af fortidsminder fra bondestenalderen ca. 3500 før Kr. Bebyggelserne har formentlig ligget omkring søområdet, mens højene har ligget lidt tilbage trukket i landskabet. Det er meget stemningsfuldt at gå rundt mellem de gamle fortidsminder ad slæde små græssier i skoven, og forestille sig de tidligere slægters livsforhold. En markvej fører op til Danmarks længste, bevarede langdyse på hele 168 m. Den har oprindeligt været kantet af 126 randsten. Ca. 200 meter længere fremme af markvejen fører en sti mod vest i skovbrynet til en jernaldergravplads, der ikke ses i terrænet, en hellekiste i en høj samt 2 langdysser og en runddyse. Lidt længere fremme på skovstien finder man resterne af et rettersted, hvor datidens forbrødere måtte lade livet. Informationstavler på stedet fortæller om udgravninger og gravskikke.

Der er parkeringsmulighed et par 100 meter fra landevejen.

1 2 langdysser, 1 runddyse og et dyssekammer fra bondestenalderen

2 Danmarks længste langdyse

4 Bondemosen 3,0 km

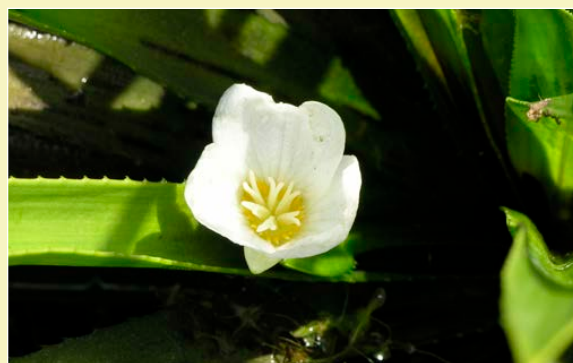

Det største aktiv for friluftslivet i Ullerslev er Bondemosen, der er et grønt område midt i byen. En del af arealerne er kommunalt ejet. Et kogræsserlav – Bondemosens Kogræsserlav – har kreaturer gående og græsse på arealet om sommeren. Kreaturerne sørger for at opretholde engens karakteristiske planter, ved at holde den lysåben. Så man kan sige, at køerne er en slags "naturlplejere".

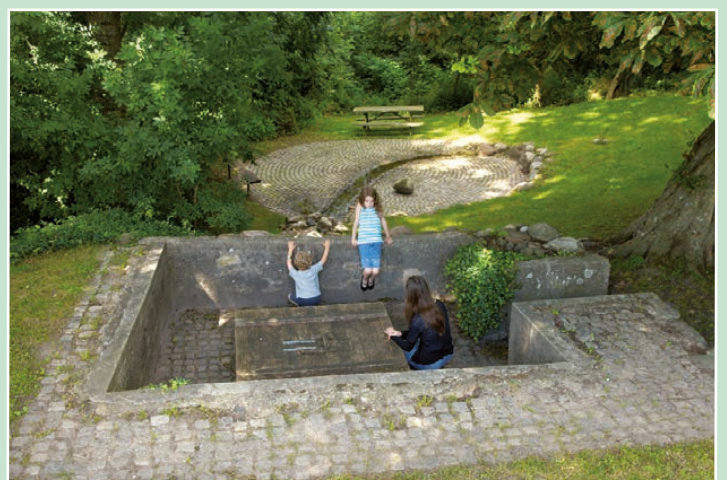
Om foråret kan man være heldig at se Majgeogurt og Skov-Hullæbe i mosen.

Der er etableret en naturlegeplads i skoven i den nordligste del af mosen.

Det er muligt at parkere flere steder i kvartererne rundt om Bondemosen, mest centralt ved det gamle rådhus og centeret.

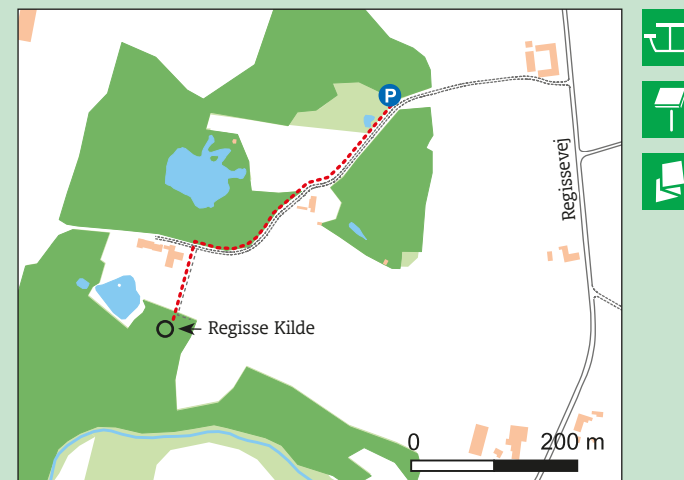

5 Regisse Kilde 600 m

Rundt omkring i landet findes der kilder, som tidligere blev meget besøgt, især Sct. Hans Aften, da man troede, at vandet på denne aften havde helbredende kraft. En af disse hellige kilder er Regisse Kilde i Frørup. Regisse eller Reise Kilde, som den undertiden kaldes, ligger på en mark, som tilhører Regissegård, tæt ved Kongshøj Å.

Når man taler om Helligkilder, så knytter der sig næsten altid et sagt til den. Om Regisse findes der flere. Et fortæller om, at Regisse så sine børn blive dræbt, og at kilden derefter sprang. Et andet taler om, at hun blev slået ned af den bonde hos hvem, hun tjente, og hvor hun faldt, sprang kilden. Et tredje siger at navnet stammer fra en ung kvinde, der prædikede kristendom i gammel tid og som måtte lade livet derfor. Hvor hendes blod flød, sprang der en undergående kilde.

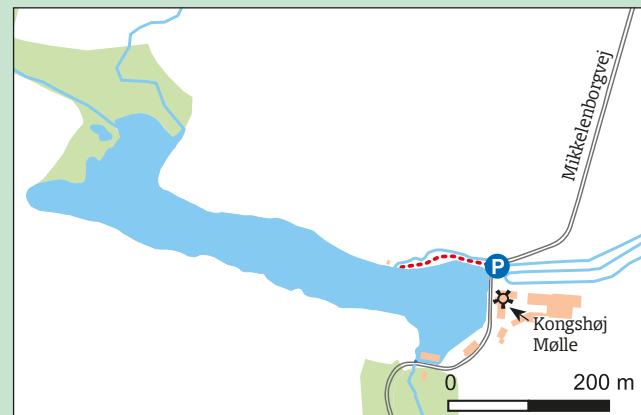
Regisse Kilde blev renoveret i 1993-95, og herunder blev der registreret flere fund fra middelalderen.

H.C. Andersen besøgte allerede som barn denne helligkilde sammen med moderen, som deltog i religiøse sammenkomster på det årlige Sct. Hans Marked ved kilden.

Andersen voksede frem og overtroisk op og var tiltrukket af både Jesus og de nordiske guder. Til romanen "Kun en spillemænd", som han udgav i 1837, blev han inspireret af netop denne baggrund.

Der er P-plads i kort gå-afstand fra kilden.

3 Kongshøj Mølle 150 m

Kongshøj Mølle blev anlagt under hovedgården Glorup ca. 1850. Et vanddrevet hammerværk forarbejdede landbrugsredskaber, og møllen maled korn. Til anlægget hørte også et drejeri og et bageri. Kongshøj Mølle blev hurtigt en stor virksomhed med op til 30 ansatte. Værket gav arbejde til en stor del af Frørup sogns beboere. Mølleriets kørte til efter 2. Verdenskrig. Der blev tilsluttet en turbine for elproduktion, som fortsatte uændret til 1962. Elproduktionen blev i 1979 genoptaget efter en renovering af turbinen og køret fortsat i dag. Mølledammen og dannelsen af vandfaldet består stadigvæk.

Stemmeværket har medført en opstemning af åen på 7 meter, hvilket er det højeste på Fyn. Det var en hindring for fri passage af fisk og fauna og derfor blev der i 1998 etableret et 650 meter langt strygomløb med hvilebassiner for de opgående fisk. I den stærke strøm nedenfor ses to vinteren vandstær, og ofte også isfugl og bjergvipstjert; de to sidste yngler regelmæssigt ved Kongshøj Å.

Området ved Kongshøj Å, har været det ideelle levested for menesker siden yngre stenalder for 4000 år siden. De har kunnet fiske i åen og gå på jagt i de frodige områder langs åen.

Ved mølledammen er der parkering og et offentligt grønt areal med bord og bænke hvor man i skyggen kan nyde sin medbragte mad – og nyde udsigten over søen og naturen. Møllen er i privat eje og uden offentlig adgang.

6 Lillemølle, Sulkendrup Mølle og Jættestuen v. Sulkendrup Mølle

Lille Mølle er smukt beliggende ved Ørbæk Å i Æbleskoven syd for Nyborg. Den fredede vandmølle er en af Danmarks bedst bevarede møller. Den er funktionsdygtig med to vandhjul, og har en enestående kulturhistorie. Møllen er fra 1672, men brændte i 1827, herefter blev den trelængede bindingsværk Møllegård opført. Indtil år 1900 hørte den under herregården Holckenhavn.

Fra 1764 til 1971 er møllen drevet af 6 generationer i samme mølle-slægt. Mølleeksperten, Anders Jespersen, restaurerede møllen fra 1970 til 1980. De nuværende ejere købte Lille Mølle i 2008. De har udført et stort restaureringsarbejde, så møllen i dag fremstår velbevaret. Møllen kan besøges efter aftale, og rundvisning kan bestilles. Det er også muligt at overnatte på møllen, se mere på lillemøllen.dk.

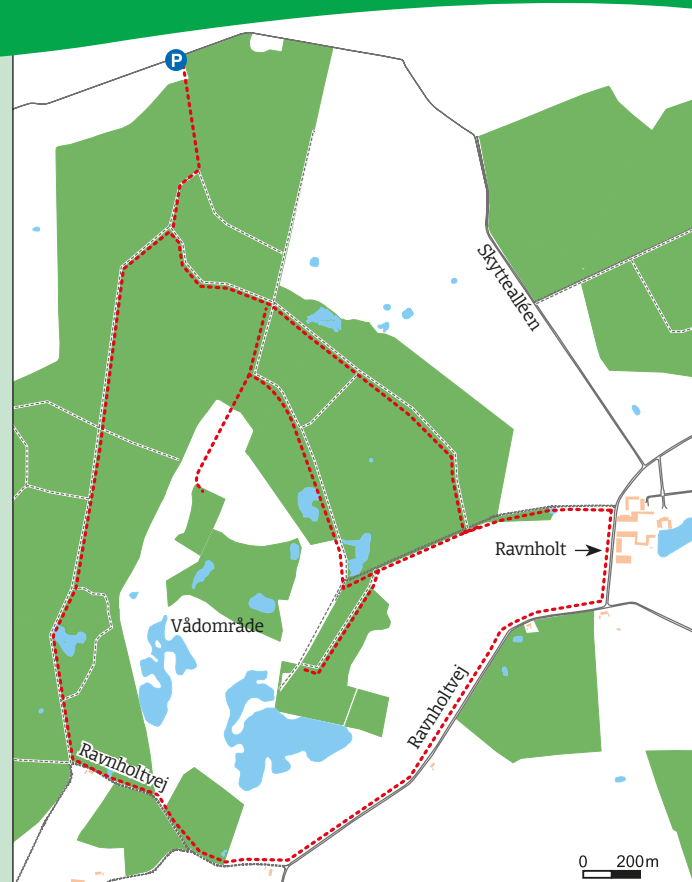
Det siges, at H.C. Andersen kom forbi Lille Mølle. D.12.9.1849 besøgte han Holckenhavn og skriver i sin dagbog: "Kjorte Tour til den tykke Møllerkone". Ved møllen er der et skilt med en skitse af H. C. Andersen. Kan du få øje på motivet, som H. C. Andersen tegnede?

Nedenfor møllen kan man om vinteren møde vandstæren og i mølledammen af og til isfugle. Der er P-plads i Æble Skov over for møllen. Man kan gå tur i f.eks. Æble Skov og i den lille skov langs Ørbæk Å

Ørbæk Å er noget ganske særligt i vandmøllesammenhæng. På en 3,5 km strækning har åen et fald på 38 meter, hvilket har kunnet drive 5 vandmøller, hvoraf Lillemølle og Sulkendrup Mølle fortsat er bevarede.

7 Våd område og alléer 7,9 km

Ravnholt, der ligger omkranset af store løvskov, er med sine godt 500 td. land Fyns næststørste hovedgård. Ravnholt's historie tager sin begyndelse omkring år 1365, hvor gården efter sigende blev grundlagt som en almindelig udflyttergård. I 1400-tallet kom Ravnholt i slægten Bild's eje, og så sent som i 1504 var gården endnu en beskedent væbnergård med en størrelse svarende til 2 almindelige bøndergårde. I løbet af 15-1600 tallet udvidede den sit ejerlav og blev efterhånden et af Fyns største godser. Ravnholt har det sidste par hundrede år været i slægten Sehested-Jul's besiddelse. I sin nuværende skikkelse er slottet et resultat af store om- og tilbygninger i perioden fra omkring 1845 til 1870. Ravnholt kan i dag fremvise Danmarks længste sammenhængende allé (ca. 9 km), en meget smukt anlagt park og et meget rigt dyreliv på mark og i skov.

Der er ikke offentlig adgang til hovedgården og parken, men det anbefales at køre gennem de kilometerlange fredede kastanjealléer, som fra flere retninger fører til Ravnholt.

Der er lavet naturgenopretning i et moseområde umiddelbart sydvest for Ravnholt, hvorved der er genskabt et stort vådområde. Der er mulighed for parkering i vejsiden i den nordlige del af skoven, hvorfra der er adgang til området. Der er god mulighed for

en lang gåtur i skovene ved Ravnholt (Ravnholt Dyrehave) og til vådområdet. Der yngler mange rovfuglearter i skovområderne og om vinteren er der chance for at se rastende orne.

8 Magelund Voldsted 5,3 km

Godset Lykkesholm ligger meget smukt i bunden af en tunnel-dal ved en sø omkranset af skov. I en gren af dalen ligger Lykkesholms forgænger Magelund Voldsted, som er et af Danmarks største og stærkest befæstede voldsteder fra middelalderen. Engang var det en stor borg - i dag er kun de imponerende volde tilbage. Borgbanken er 15 m høj og har en længde på 70 m. Mod syd og øst er der store jordvolde og mod nord og vest har der tidligere været en sø. Voldstedet er ryddet for skov og fårene sørger i dag for at voldstedet forbliver fri for træer og buske. Det markante fortidsminder kan således ses tydeligt i landskabet.

Voldene og borgen menes anlagt i slutningen af 1200-tallet og er omtalt første gang i 1329, hvor den på grund af de urolige tider blev forstærket. Kongeriget var ved at falde fra hinanden, fordi kongen og stormændene sloges om magten i Danmark.

Da Kong Valdemar i midten af 1300-tallet havde gjort op med de holstenske grever, vendte han sig mod de danske stormænd og mange storborger blev odelagt i disse år. Datteren dronning Magrethe gik i faderens fodspor. Mange af de befæstede borge, der ikke var kongemagtens eller ejet af kongetro undersåtter måtte vige. I 1391 erhvervede dronning Magrethe borgen Magelund og overdrog den samme år til sin tro væbner Henneke Olufsen Bjørn.

Magelund ligner voldsteder som Søbygård på Ærø, Ørkild i Svendborg og Hindsgavl ved midelfart.

Der er adgang til voldstedet gennem låger i hegnet.

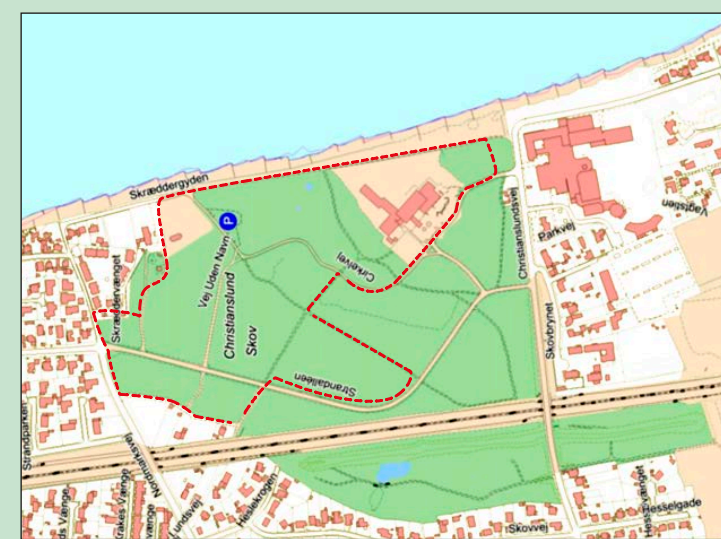
9 Christianslundskoven 1,8 km

Skoven er smukt beliggende ud til Storebælt, ikke langt fra byen og dækker et areal på 25 hektar. Hovedtræarten er bøg, iblandet eg, ask, ahorn, navr og el. På en tur rundt i skoven vil man dog også kunne se f.eks. lærk, ædelgran, douglasgran og rødeg.

Skoven er i dag så meget blyskov, at der kun en sjælden gang er besøg af større vildtarter som råvildt, ræv og hare. Har man styr på sin hund må den være uden snor.

Ved indkørslen til Strandalleen fra Christianslundvej står 2 hvide stolpesten med årstallet 18-38. Årstallet angiver hvornår skoven fik sit nuværende navn. Før 1838 hed skoven Hesselet, men da Prins Christian (senere Christian den Ottende) besøgte skoven, fik den sit nuværende navn og de 2 stolpesten blev rejst.

Syd for skoven ligger et af Danmarks største kongreshoteller, Hotel Nyborg Strand, og lidt nord for, inde i skoven ligger Hotel Hesselet, bygget i japansk stil. I skovens nordlige del ligger Restaurant Liefroy og i tilknytning til denne, et idyllisk grønt areal ud til Storebælt, der bl.a. indeholder en smuk stråtekt pavillon og flere gamle solitaire træer. Et af disse træer, et egetræ, er plantet til markering af kvindernes stemmeret i 1915. På plænen holdes i årets løb mange forskellige offentlige arrangementer, bl.a. fugleskydning, Sankt Hans, koncerter mm.

10 Ladegårdsskoven og Nyborg Vold 3,0 km

Nyborg Slot har været et af de danske kongers foretrukne residenser. Efter Svenskekrigene i 1650'erne blev det udbygget til en fæstning med voldsystemer og store bastioner, som vi i dag kan opleve resterne af. På Dronningens Bastion ses fire 18 punds kanoner, model 1753, fremstillet efter originaltegninger fra Tøjhusmuseet, samt to originale 84 punds svær granatkanon, system 1834.

Der kan ikke graves brønde i Nyborg, så vand måtte hentes udefra, da byen opstod omkring borgen for 800 år siden. Fra den kønne kampestenbro fra 1834 på Ladegårdsvej, kan man se Ladegårds Å, der løber i bunden af en smal tunneldal fra istiden. For mange år siden blev vandet fra Vindinge Å reguleret, så det løb til Nyborg via Ladegårdsåen. Derved fik man drikkevand til byen, vand til slotsmøllen og til at holde voldgravene om borgen vandfyldte. Ladegårdsåens udmundning i fjorden var spærret med en lav dæmning. Det opstemmede vand dannede Ladegård Sø, som gik helt ind til borgen.

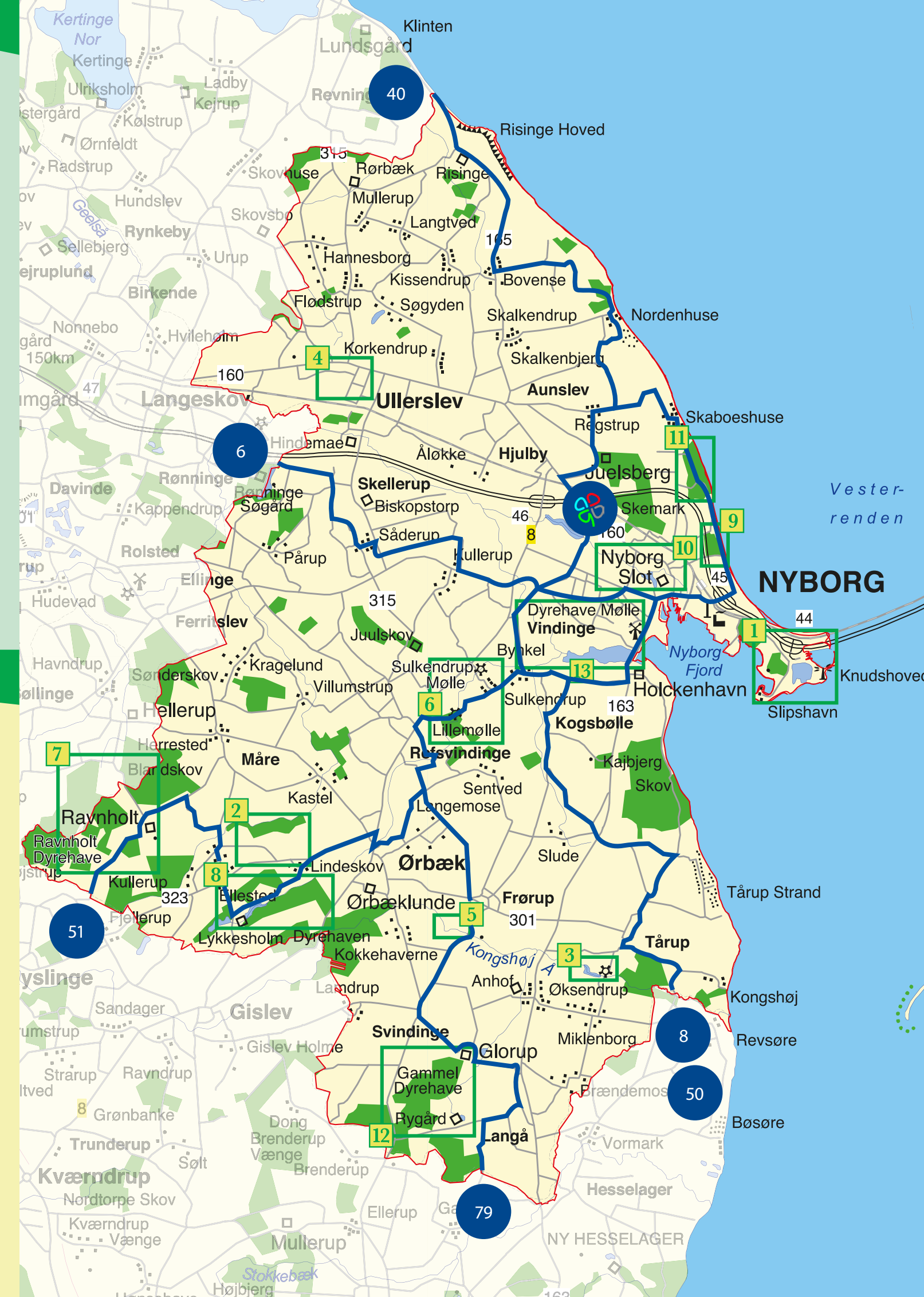
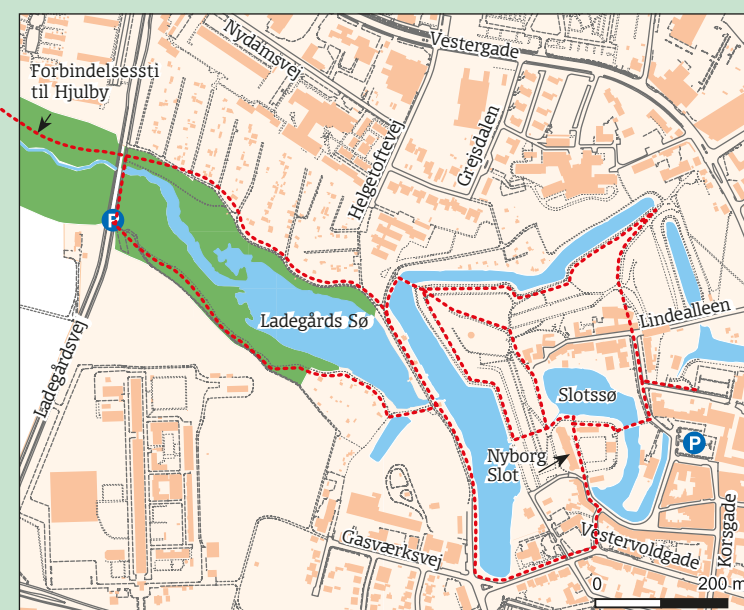

Hvis man fortsætter ad stien langs Ladegårds Å kommer man til Hjulby Sø og Mose længere ude mod vest.

På den sydlige side af Ladegårdssøen ses resterne af "Ladegårdsskoven", som tidligere udgjorde slottets dyrehave. De tilbageværende gamle egetræer er alle fredede.

Går man fra Nyborg Slot gennem udfaldsporten under volden, har man den brede voldgrav, Kamgraven, foran sig. Ved den modsatte bred, strømmer vandet ind fra Ladegårdssøen. En kanal fører vandet videre ind under portenes gulv - ind i Slotssøen.

Går man tilbage gennem porten og hen ad stien mod Torvet, kan man under broen se søens vand strømme ad Slotsgraven hen omkring bibliotekshalvøen og så i modsat retning i Møllegraven langs Slotsgade, forbi Torvet og ind gennem Slotsmøllen. Fra Møllegraven blev byens drikkevand før i tiden ledet via render af udhulede træstammer til kummer, hvor borgerne kunne pumpe det op.

13 grønne oplevelser i Nyborg Kommune

Velkommen i det grønne

Et af fokusområderne i Nyborg Kommune er, at værne om de mange naturområder, bevaringsværdige landskaber og rige kulturarv som er karakteristisk for egnen. Nyborg Kommune er rig på et unikt samspil mellem disse oplevelser og denne folder er tænkt som en opfordring til at bruge naturen, de grønne områder og kulturlandskabet til oplevelser og som rekreation for krop og sjæl. Oplev det storslåede udsyn over Storebælt eller den eventyrlige stemning i en stille ådal med rislende vand, hvor vandmøllen i århundreder har været omdrejningspunktet.

Det er vores håb, at du som besøgende vil bidrage med at bevare stederne så rene og uspolerede som muligt. Undgå at beskadige og forstyrre områdets plante- og dyrearter og efterlad ikke affald i naturen. Mange af naturområderne er private, så vis hensyn ved din færdsel og brug af områderne.

Du kan scanne QR-koden herunder eller besøge hjemmesiden www.visitnyborg.dk/13-groenne-oplevelser-i-nyborg og finde uddybende viden og inspiration om turene, samt yderligere forslag til oplevelser i Østfyns rige natur og kulturarv.

Du er altid velkommen til at dele ros, ris og oplevelser med os og andre natur- og kulturskere på Facebook, Instagram eller mail.

11 Teglværksskoven og Strandvænget 5,5 km

Teglværksskoven

Teglværksskoven er smukt beliggende ved Storebælt nord for Nyborg. Skoven er 1,5 km lang og ca. 600 m bred. Hvor gammel den er vides ikke, men Erik af Pommern skænkede skoven til Nyborg i 1435. Gennem tiderne har den således leveret træ til byens indbyggere samt egetømmer til Nyborg Skibsværft.

Den første regulering af skoven blev foretaget i 1880. Hovedtræarten er bøg med en blanding af eg, ask, el og nåletræ. Den ældste bøgebevoksning er ca. 180 år gammel. Af de større dyrearter kan skovgæsten møde rævildt, hare og fasan.

Ved Teglværksskovens restauration ligger der ud mod havet en ret høj lerbanke med en kæmpehøj. Herfra er der en fin udsigt mod nord til Romsø og Hindsholm. På højen stod der i sin tid en lille pavillion, som blev opført omkring 1890, da den daværende Kronprins Frederik (senere Frederik den Ottende) gjorde tjeneste ved garnisonen i Nyborg.

Efter den store brand i Nyborg By den 11. - 12. september 1797 opstod et stort behov for teglsten. Der blev derfor anlagt et teglværk i Kohaven som herefter blev benævnt Teglværksskoven. Teglværket var beliggende i nærheden af restauranten og bestod af en større og en mindre ovn samt 4 ladebygninger.

Ad skovstier eller en sti langs kysten er det muligt umiddelbart nord for Teglværksskoven, at komme til Strandvænget.

Strandvænget

Strandvænget er en tidligere institution for udviklingshæmmede under Region Syddanmark. Den ligger i et 30 tdr. land stort have- og parkanlæg, med formidable udsigter over Storebælt. Området er offentligt tilgængeligt og byder på mange muligheder for små naturoplevelser. Der er bålpladser, så man kan holde picnic. Der kan bades fra stranden og der er mini zoo, sans-/legeplads m.m.

12 Glorup Herregård 6,1 km

Glorup er en af Danmarks mest interessante herregårde. Den blev opført i 1590'erne som en firefløjet renæssancegård, men blev i 1765 ombygget til et tidstypisk, lille elegant barokslot af tidens førende franske arkitekt Nicolas Henri Jardin. Slottet står med lave hvidpudsede længer med gule gesimser og et markant mansardtag med glaserede blåsorte teglsten.

Haven er en af Danmarks første romantiske haver - en såkaldt anglokinesisk have indrammet af to store parallelle lindealléer, der fra godset skyder ud i landskabet. I haven skaber egetræer, frugttræer og eksotiske planter sirlige og regelmæssige mønstre. Desuden fører havens bugede stier til pavilloner, vaser, statuer og en spejldam med en kunstig ø.

Kulturministeriets kulturkanon for arkitektur har udvalgt Glorup Slot og have som enestående vidnesbyrd om datidens udsøgte og forfinede arkitektur og havekunst. Fra 1840'erne til 1860'erne opholdt H.C. Andersen sig tit på Glorup og havde endda sit eget værelse der. Han nåede samlet at tilbringe over et år som gæst på godset hvor han også skrev nogle af sine berømte digte.

Glorups skove Hovedbygningerne til Glorup Herregård og Rygård er omgivet af skove, som tidligt har været under indflydelse af tanker om dyrkning af indførte træarter. Her findes f.eks. gamle lærk, douglas- og ædelgraner.

For tilladelse til særlige aktiviteter (ridning, løb, træklating, særlig brug af park m.m.) kan Glorup kontaktes på glorup.gods@mail.tele.dk.

Gå en tur i den stemningsfyldte park og gå eventuel gennem herregårdslandskabet til Rygårds lille hovedbygning, der er indbegrebet af en romantisk borg. Tilbageturen til Glorup kan være via afmærket rute i skoven Gammel Dyrehave.

Glorup slotspark er åben for besøgende i dagtiden.

Der er betalingsparkering ved hovedbygningerne. Indtægten herfra anvendes til vedligeholdelse af park og stier. Markvejen mellem Rygård og Glorup kan i perioder være lukket pga. markarbejde. Ophold på markvejen er ikke tilladt og hunde skal føres i snor. Færdsel sker på eget ansvar.

13 Holckenhavn Fjord og Vindinge Å 9,1 km

Holckenhavn Fjord og Ørbæk Å dalen blev dannet under istiden, hvor en stor gletschertunge udfyldte hele Storebælt og de nærmeste landområder. Smeltevandsfloder løb i tunneler under isen og var så kraftige, at de dannede dale i jordbunden.

I bunden af Holckenhavn Fjord udmunder både Vindinge Å og Ørbæk Å. Fjorden nåede med den højere vandstand i stenaldertidens tid op til Bynkel i Ørbæk Å's dal og helt op til Vindinge i Vindinge Å's dal. Men en mindre landhævning samt aflejring af fint sand, dynd og tørv fra de 2 ær og vegetationen langs fjordens bredder, har med tiden fyldt dele af fjorden op.

Der er meget artsrige moser og strandenge ved Holckenhavn Fjord, og ved Ørbæk Å's udløb vokser bl.a. gøgeurt. Fjorden er et udmærket fugleområde, hvor der året igennem ses ænder, gæs,

svaner, blishøns m.m. Det er også muligt at se havørn og andre rovfugle, især i træktiden. Fiskehejre og rørhøg yngler i området.

Holckenhavn Fjord og Ørbæk Å dalen er én af de ca. 200 i Danmark udpegede områder af national geologisk interesse.

Ud over den indtegnede rute er der flere andre muligheder for ture i området. F.eks. med udgangspunkt fra Holckenhavn dæmningen ad Gl. vindingevej til afmærket sti på gammel banelinie til Vindinge Å, og herfra ad sti til Vindinge. Fra Vindinge ad offentlig vej gennem Roskilde til Bynkel og videre tilbage til Holckenhavn. I området er der flere flotte udsigter over fjord og ådal, hvor man kan forestille sig, at vikingeskibe for 1000 år siden er sejlet ind gennem fjorden og op mod Vindinge.

